

**Ruperti Abbat̄is Tvitiensis, Summi Disertissimi = [miq̄ue]
Theologi, sacris du[n]taxat literis omnia probantis, in XII.
prophetas minores, Commentariorum Libri XXXII**

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Ca. XIII. Pereat Samaria, quoniam ad amaritudinem concitavit deum
suum. In gladio pereat, parvuli eorum elidantur, [et] foet̄e eius
discendantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

COMMENTA RVPER ABBA LIB VI

Iob. 40. viathan hamor Ego factus homo tibi hamus ero, quia quemadmodum in hamo carnis tene-
ritudo ostenditur, & acumen ferri occultatur, sic humanitatis infirmitas te humani generis
inimice inuitabit, ut mordeas: & diuinitatis interior fortitudo transfiget, ut captius pen-
deas. Quia taliter morsus tuus efficiat, mors mortis ero: quia viscera mortis interiora tua in-
ferne non sustinebunt, cum uitam momorderis, & dirupto uentre uita remittes, morte mortua
euadentibus uiuis quicunq; uita ista sunt digni. Aliter infernum Christus momordit, quam-
do parte, suos uidelicet electos liberauit: partem autem, id est, reprobos reliquit. Nam ex eo
q; mordemus, parte consumimus, partem relinquimus. Sequitur. **L** Consolatio abscondi-
ta est ab oculis meis, quia ipse inter fratres diuidit. **V**bi audiuit propheta de gratia
liberatoris & redemptoris q; gauderet: uidit etiam q; carne sua de gente sua uel fratribus
suis Israelitis, q; merito doleret. Illud uidelicet quod & Apostolus pene inconsolabiliter

Roma. 9. gemit his uerbis. Veritate dico in Christo, non mentior, testimonium mihi perhibente con-
scientia mea in spiritu sancto, quonia tristitia mihi est magna, & continuus dolor cordi meo.
Optabam enim ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei se-
cundum carnem, qui sunt Israelitae, quorum adoptio est filiorum, & gloria, & testamentum, & le-
gislatio, & obsequium, & promissa: quorum patres, & ex quibus Christus secundum carnem, qui
est super omnia deus benedictus in secula amen. Diuisionem inter fratres, quam illic Aposto-
lus continuo dolore gemit, hic futuram luget, dicens. Consolatio abscondita est ab oculis
meis. Quis ita inter fratres diuisit, nisi infernus, cuius morsum se fore liberator & redemptor
dixit: Diabolus namq; qui designatur nomine inferni, Iudaeos excacando, a fratribus ipso-
rum, & apostolis eius diuisit, ut eicerent eos, & oporteret illos euangelizare potius gentibus
extraneis. Propter hoc (inquit) abscondita est consolatio ab oculis meis. Non dicit, perijt con-
solatio, sed abscondita est, id est non cito potest inueniri, non leuiter possum consolari. Inuenitur
autem in illa spe, q; & Apulus seipsum consolatus est, q; cum dixisset: Cecitas ex parte contigit in Isra-
el, subiunxit: donec plenitudo gentium subintraret, & sic omnis Israel saluus fieret. Ad hunc sensum
pertinet id quod continuo hic propheta subiungit. **A**dducet uentum urentem dominus de deserto
ascendentem, et siccabit uenas eius, et desolabit fontem eius, et ipse diripiet the-
saurum omnis uasis desiderabilis. **V**entum urentem hoc loco spiritum sanctum dicit, quemadmodum
& illic iuxta mysticum sensum grae; quae nos in baptismo Christi saluauit. Cumq; exte-
disset Moyses manum super mare, abstulit illud dominus uento flante uehementi & urente tota nocte, & uer-
tit in siccum. Ventum ergo urentem, id est, spiritum sanctum uehementer ardentem adducit
dominus, subauditur, cum plenitudo gentium introierit: & siccabit uenas eius, subauditur, in-
ferni: & desolabit fontem eius, auferendo scilicet omnes causas & abundantiam incredulita-
tis, ut reliquiae Israel saluae sint. Interim & ipse (inquit) diripiet thesaurum omnis uasis deside-
rabilis, quia uidelicet ipse est ille, qui fortior superuenit, cum fortis armatus custodiret atrium
suum, & uniuersa arma illius distribuit. Vas desiderabile & thesaurus praeciosus utiq; est om-
nis electus. Et quia neminem relinquit, siue gentilis siue Iudaeus sit, quicunq; inuocat no-
men domini, recte uniuersali enunciatione dictum est, & ipse diripiet thesaurum omnis uasis deside-
rabilis. Hoc fit & fieri non desinit per uentum de deserto ascendentem, scilicet per spiritum
sanctum de humilitate Christi procedentem, qui a suis deserto fuerat. Ventum urentem, id est, car-
nis petulantiam & humores uitiorum suo calore desiccantem. **T**andem & huius sextae repe-
titionis sine in Christum, qui iustitia nostra est, redutio: Septima, q; & ultima, sic inchoat pec-
catorum & eiusdem iustitiae commemoratio. **P**ereat Samaria, quoniam ad amaritu-
dinem concitauit deum suum. **I**n gladio pereat, paruuli eorum elidantur, & foet-
us eius discendantur. **D**issimile hoc initium est ceteris omnibus, quia uidelicet illa talia
sunt, ut peccata replicent & praeculis ostendant: hic autem, tanquam desperata correctio,
statim in primo sermone non tam peccata quam idolorum uindictam, depromit sententiam. Pereat
(inquit) Samaria. Quare? Quia omnia ad amaritudinem concitauit deum suum. Magna haec & ter-
ribilis causa siue accusatio est. Deus enim naturaliter dulcis est, nec parua potest esse causa,
per quam ad amaritudinem concitatus esse uideatur. Cor impunitens hoc effecit, & huius
criminis rea fuit Samaria, cuius de regibus nullus omnino recessit a peccatis Hieroboam,
qui peccare fecit Israel. Pereat ergo (inquit) quia iustitiae concedendum est, nullam quicquam
peccat

Diuisio inter
fratres luctuosa.

Rom. ij.

Ventus urens,
hic spiritus dicit
Exo. 14.

Luc. ij.
Vas desidera-
bile sunt om-
nes electi.

CA. XIII.

Cor impuni-
tes Samariae.

pe cor impœnitens cōsequitur ueniã. Nec uero solummodo secundũ animam, uerũ etiam secundũ corpus ut pereat concedendũ est. Iccirco cum dixisset, pereat Samaria, corporale quoq; concessit perditionem, dicẽdo, in gladio pereat, &c. ¶ Hic à nomine uel cõdemnatione Samariæ synagoga illa nõ excipitur, quæ peccatũ Samariæ supergressa est, dũ non tantummodo, ut illa, scidit se à domo Dauid, uerũ etiam (ut sæpe iam dictũ est) crucifixit Christum filiũ Dauid, filium dei, & iccirco perijt, quoniã ad amaritudinem cõcitauit deum suũ, in tantum ut sitientem in cruce potaret aceto, siue (ut alius Euangelista scribit) uinũ daret ei bibere cum felle mixtũ. Proinde ut periret illa, dominus ipse cõcessit, & ore proprio prædixit. Et quia iustitiæ ratio postulabat, ut periret, per humanitatis quidẽ affectum fleuit super illam, & flendo prædixit: sed per diuinitatis uirtutẽ impassibilẽ, super ipsam quam flebat, fixam & immobilem sententiã tenuit. Dixit Samariæ ut pereat, dicat nunc Israheli quid faciat, ait. **Conuertere Israhel ad dominum deum tuum, quoniã corruisti in iniquitate tua.** ¶ Qui hæc loquitur in calce uoluminis, ipse est Christus, finis omnis cõsummationis, qui missus ad oues quæ perierunt domus Israhel, sic prædicare exorsus est. Pœnitentiam agite, appropinquabit eĩ regnum cœlorũ. Secundũ eundem sensum hic dicit, Cõuertere Israhel ad dominũ deum tuum. Causam confestim, cur cõuerti oporteat, uel unde pœnitentia sit agenda, subiungit, quoniã corruisti in iniquitate tua. Cum dicit, in iniquitate tua, breuiter insinuat, quod omni peccanti iniquitas, quæ unũ q; perpetravit, sibimet à seipso sit imputanda, ne ullo modo se excuset aut defendat, sicut fecit Adam, in quo oēs peccauimus & corruimus, tam gentes q; Iudæi, quẽadmodũ Apostolus dicit. Eramus eĩ aliquando & nos filij iræ sicut & cæteri. Illi originali peccato actuali iungendo peccata, nõ minus Israhel q; gens aliqua corruit, sicut hæcenus sermo propheticus peccata eius totiẽs cõemorando comprobauit. Cõuerti igitur d Israhel tu primus, cõuersione quippe opus est, quia corruisti: & hoc ipsum confitere, quia in iniquitate tua corruisti, nam cõfessio hæc iniquitatum est cõuersionis. Dicant forte aliqui, quemadmodũ & illi, qui compuncti corde dixerunt ad Petrum & ad reliquos apostolos. Quid faciemus uiri fratres? Ad hæc uel huiusmodi quæcunq; perterriti dicere possunt, compuncti, & iniquitatem suã cognoscentes, protinus occurrit & dicit. ¶ **Tollite uobiscum uerba, & conuertimini ad dominum: & dicit se ei. Omne aufer iniquitatem, & accipe bonum, & reddemus uitulos labiorum nostrorum.** ¶ Qui conuertimini ad dominũ, uerba (inquit) tollite uobiscũ. Quare uerba & nõ potius munera? Videlicet, ut sciatis, quia non est difficultas apud deum, non exigit à uobis illa quæ forte nõ possitis consequi pro redemptione animarũ uestrarũ. Non ergo dico, tollite aurũ, tollite uobiscum argentum, seu mulũ uinẽ hircorũ aut uitulorũ, & cætera talia, quæ nõ omnibus præstã sunt: sed uerba quæ cõsequi potestis absq; dispendio rerũ, uerba confessionis & precũ tollite uobiscum: & hæc uobis in promptu adesse possunt, deo autem pro salute uestra sufficiunt, & pro iniquitatibus uestris satisfaciunt. Cũ istis subsidijs cõuertimini ad dominũ deum, qui uestrorũ non eget honorũ, & sicut iam dixi, non sollicitemini, quasi munera nõ habentes grandia preciosi auri & argenti, quibus honoretis propiciam clam faciẽ tam magni, tã potentis domini, sed dicite illi. Omne aufer iniquitatem, & accipe bonũ. Non dicatis, non habemus iniquitatem, quia tũc mētimini & uosipfos seducitis: sed dicite ei, Omne aufer iniquitatẽ, quia iniquitates nostræ multæ sunt. Confidenter dicite, & accipe bonũ, scientes quale requirat bonũ, & hoc sciendo subiungite, & reddemus uitulos, nõ armentorũ, sed labiorũ nostrorum. Sufficiens nanq; es, plenus es. Atq; iccirco nõ opus habes manducare carnes taurorũ aut potare sanguinem hircorũ, sed tãtummodo ut immolentur tibi uituli labiorũ, id est sacrificium laudis: & hoc melius placebit tibi, quia testimonium est bonæ uoluntatis. Proinde Psalmista cũ dixisset: Laudabo nomen dei cũ cantico, & magnificabo eũ in laude, quod nimirũ est uitulos labiorũ reddere, subiunxit atq; ait. Et placebit deo super uitulum nouellũ, cornua producentem & ungulas. Hoc interea prouidentum est, ne post redditos labiorũ uitulos, id est, post uerba cõfessionis & laudis iterentur opera iniquitatis. Itaq; sequitur, & super hac re instruit eos quid dicant, quid promittat, dum ex persona ipsorum uerba infert huiuscemodi. **Assur non saluabit nos, super equos non ascendemus, hæc dicemus vltira, dij nostri opera manuum nostrarũ, quia eius**

Joh. 19
Mat. 27

Luce. 19

Mat. 15.
Ibi. 4

Eph. 2

Acto. 2.

J. Iohan. 5

Psal. 49.
Vitalabiorũ

Psal. 68

COMMENT· R· VPER· ABBA· LIB· VI·

qui in te est misereberis populi. Subaudiendum nanq; est, & hoc dicite ei. Et quid est hoc dicere ei? Assur non saluabit nos, nisi ac si dicant, Non sicut haecenus fecimus, confitemur in homine, neq; ponemus carnem brachium nostrum? Sepe nanq; Israhel (sicut sacre testantur historiae) confisus est in principibus & in filiis hominum, & auxilia quaesitit ipsorum quorum Assyrii potentissimi fuerunt. Item quid est dicere ei, super equos non ascendemus nisi ac si dicant, hi in curribus & hi in equis: nos autem in nomine domini dei nostri inuocabimus? Deniq; & in hoc Israhel peccauit, quod super equos ascendere nimium affectauit, male aemulando currus & equitatum Pharaonis, cum filii Israhel de Aegypto pedites exierunt, & gloriose saluati fuerint: Pharaon uero cum curribus et equitibus suis in mari demersus periret. Propterea redarguit eos alio loco scriptura dicens. Aegyptus enim homo & non deus, & equi eorum caro & non spiritus. Idcirco rex Israhel, quando uenit benedictus in nomine domini, non super equum aut super currum ascendit, sed super pullum asinae filium subiugalis, in contemptum superbiae seculi maxime gloriantis in curribus & in equis. De tertio quod dicitur nec dicemus ultra, dii nostri opera manuum nostrarum, notum est ex quo coeperint ut dicerent, isti sunt dii tui Israhel, qui te eduxerunt de terra Aegypti, cum formassent uitulum in ipso exitu tu de terra Aegypti: & quomodo ex tunc peccauerunt in idolis, sicut scriptum est. Et commixti sunt inter gentes, & didicerunt opera eorum, & seruiuerunt sculptilibus eorum. ¶ Super tribus itaq; sceleribus emendationem promitte inquit, de quibus omnia pendet peccata, quorum unum est considerare in filiis hominum, aliud magnificari in multitudine equorum & curruum. Tertium cotaminari in sordibus idolorum. Et istis enim omnia generantur peccata, quae cum populum Israheliticum non minus quam ceteras gentes admisisse, scriptura tam historica quam prophetica narrat aut reprehendit. Qua uero fiducia, qua uirtutis uel possibilitatis conscientia tantam tantorum criminum emendationem promittere debetis? Nunquid confidere potestis, quod uiribus uestris excutere possitis iugum cuiuscumque peccati, cui uos semel tradidistis? Non utique, quia non uolentis, neque currentis, sed miserentis est dei. Cum ergo dixeritis, Assur non saluabit nos, super equos non ascendemus, nec dicemus ultra dii nostri opera manuum nostrarum: quod est omnimodam spondere peccatorum emendationem, etiam dicite ei, quia eius qui in te est misereberis populi, ut sit sensus. In tuae miserationis auxilio sperantes haec promittimus: quia tuum est, & honorem tuum condecet, ut illius populi, qui in te est, qui in te credit, miserearis, manumque porrigas, ut mala consueta relinquere, pristinaeque conuersationem possint in melius mutare. Quicumque haec uerba uobiscum tollitis, quicumque huiusmodi labiorum uitulos redditis, poenitentiae studio dediti, audite quid ipse, qui ad poenitentiam inuitat, consilio salutis uestrae iam dudum elocutus sit. **L. Sanabo contritiones eorum, diligam eos spontaneae, quia auersus est furor meus ab eis. Ero quasi ros, Israhel germinabit quasi lilium. Erumpet radix eius ut libani. Ibunt rami eius, et erit quasi oliua gloria eius, et odor eius ut libani. Conuertentur sedentes in umbra eius uiuent tritico, et germinabunt quasi uinea. Memoriale eius sicut uinum libani.** ¶ Manifestus hic ipsa loquitur persona saluatoris, suum ad salutem poenitentium repromittens aduentum, promissione dulcisona, dulcedine gratiosa. Sanabo (inquit) contritiones eorum, id est, in gaudium conuertam tristitiam illorum, quicumque ad poenitentiam contristati sunt, habentes cor contritum & humiliatum. Tales nanque contritiones eorum sanatione digne sunt, tales contritiones paraclatum, id est, consolatorem merentur habere spiritum sanctum. Non pro muneribus quae ipsi priores mihi dederunt, Quis enim prior dedit mihi & retribuetur eis? sed gratis sanabo eos, gratuita peccatorum remissione curabo eos. Et hoc est quod ait, diligam eos spontaneae. Sponte ueniam, & homo factus spontaneum subito sanandi officium. Quia auersus est (inquit) furor meus ab eis, iuxta quod alibi scriptum est super hac eadem re. Benedixisti domine terram tuam, auertisti captiuitatem Iacob. Remisisti iniquitatem plebis tuae, operuisti omnia peccata eorum. Mitigasti omnem iram tuam, auertisti ab ira indignationis tuae. Iratus quippe fuerat deus humano generi in Adam, & iram illam omnes portauimus. Unde & alibi dicit. Quia defecimus in ira tua, & in furore tuo turbati sumus. Meus ille furor auersus est ab eis, in plenitudine temporis, quando completum est quod praedictum fuerat, Benedixisti domine terram tuam, ut uidelicet de sacra uirgine nasceretur ego nouus Adam. Nam eam

Psal. 109.

Esa. 31.
Matth. 23.

Exo. 32.

Psal. 109
Tria scelera
Israhel.

Rom. 9.

Rom. 11.

Psal. 84.

Psal. 89.

dem intendens benedictionem, ero (inquit) quasi ros, Israel germinabit quasi liliū. ¶ Ete-
 nim quasi ros extitit, quando per spiritus sancti gratiam, uirginem obumbrans, in uterum
 eius descendit. Tunc ueraciter germinauit Israel quasi liliū, quia ueri Israelitæ, scilicet
 apostoli non in carne, sed in spiritu fructificauerunt, noua cōuersatione imitantes liliū, id
 est, magistrum & præceptorem suū Christum, uirginæ pulchritudinis filium. In illa pul-
 chritudine fortitudo nihilominus aderit, ut constantissimæ sint fidei: propter quod conti-
 nuo dicit. Erumpet radix eius ut libani. Libanus quippe mons est, cuius ligna excellentissi-
 ma, quantum ad auras extendunt uerticem, tantū radicem in ima demergunt, ut stabili mo-
 le consistant, & nulla tempestate quatiantur, Libanus quoq; nomine suo eādem, quam &
 liliū, mundiciæ pulchritudinem significat, interpretatur em candidatio. Ergo erumpet
 radix eius ut libani, id est, apostoli cæteri q; prædicatores de radice Israel, quæ Christus est
 tales confurgent, ut sint fide fortes, conuersatione mundi. Ibunt rami eius, id est, proficiēt,
 de uirtute in uirtutem auditores eius. Et erit quasi oliua gloria eius, id est, loquetur (sicut a-
 libi scriptum est) pacem gentibus. Oliua namq; pacem significat, & apud gentiles quoq; in
 medio bellorum furore pacis insigne esse confueuit. Erit ergo gloria eius, quasi oliua inquit
 id est, pacem euangelizabit, pacem inter deum & homines confirmabit: sicut & tunc signi-
 ficari uoluit, quando ueniens ad passionem, per quam nos deo reconciliauit, cum ramis pal-
 marum & oliuarum susceptus est à turbis. Et odor eius ut libani, subauditur erit, id est, bo-
 nam ubiq; opinionem habebit, dicente Apostolo, Christi em̄ bonus odor sumus in omni
 loco. Iste odor, ista pacis & misericordiæ gloria, gentes ad credendum inuitabit. Sequitur
 ergo. Conuertentur sedentes in umbra eius. Conuertentur sedentes, id est, conuersi sede-
 bunt in umbra eius, & propter hoc ipsum quod sedentes erunt, protegentur sub umbra ei-
 us. Sessio namq; humilitatem significat, iuxta quod Psalmista cum dixisset. Vanum est uo-
 bis ante lucem surgere, subiunxit atq; ait, surgite postquam sederitis, id est, tunc demum spe-
 rate exaltari postquam uosmetipsos humiliaueritis. Taliter sedentibus uitalis alimonia cœ-
 litus administratur, & de bono semper proficiunt in melius. Dicit itaq; continuo. Vient
 tritico, & germinabunt quasi uinea. Triticum nāq; quo interior homo uiuit, est sermo dei:
 cuius nimirum intelligentia, non erectis, sed sedentibus, id est, non superbis, sed humilibus
 dari confueuit. Sane uinea, cuius secundum similitudinem germinare dicuntur, à mala ui-
 nea distinguenda est. Est enim mala uinea, de qua dicitur in cantico Deuteronomij. De
 uinea Sodomorum uinea eorum, & de suburbanis Gomorra. Ait ergo. Memoriale eius
 sicut uinum libani. Multum namq; uinea hæc per hoc ipsum, quod dicitur, memoriale eius
 sicut uinū libani, ab illa discernitur uinea Sodomorū, cuius uua dicitur, & est uua fellis, cu-
 ius botrus dicitur & est amarissimus. Deniq; uinum libani, imō & ipsum libanum serpen-
 tes fugere dicuntur, maxime propter odorem cedri, quem non possunt ferre: illis autē di-
 cum est, fel draconū uinum eorum, & uenenum aspidum insanabile. Potest tamen uinum
 libani uinū mixtum dici, & diuersis pigmentis coditum, ut odorē habeat suauissimū: quo-
 rum uidelicet pigmentorum thus maxime odoriferum est, libanus namq; apud Græcos &
 Hebræos & mons dicitur & thus. Sequitur. ¶ Effraim quid mihi ultra idola? Ego ex-
 audiam & dirigam eum, ego ut abietem uirentem, ex me fructus eius inuētus est. ¶
 Triumphaliter in ultimis aduersariū percutit, consummatā prospiciens uictoriā in propo-
 sito suo, gratia dei. Siquidē Effraim iste est ois aduersarius ueritatis, quisquis usquā scandalū
 uel offendiculū animabus posuit aut ponere nō desinit, ne ptingat ad noticiā ueritatis, secū-
 dū exēplū Illius Effraim, id est, Hieroboā de tribu Effraim, q aureos fecit uitulos, hoc inten-
 dens, ne filij Israel ascendēdo frequenter ad orandū in Hierusalem, aliquando reuerten-
 tur ad domum Dauid. Et quidem tunc ille secundū intentionē suā præualuit, & in peccato
 idolatriæ populū detinuit. At uero cū modo supradictō factus fuero quasi ros, & Israel
 germinauerit quasi liliū d tu Effraim, quid mihi ultra idola? Nunquid in uia prædicatio-
 nis euangelicæ mihi obistere poterunt? Nunquid spiritualem Israel ab oriente & occi-
 dente uenientem ad fidem euangelij, ut credat in me filium Dauid, auertere poterunt si-
 mulachra uel signenta mendacij tui: sicut carnalem Israel, ne ascenderet in Hierusa-
 lem, & reuertetur ad regem suum DAUID, auerterunt aurei uituli? Non. Sed quidē

Christus bua
si ros in utero
uirginis.

Libanus.

Zach. 9.

2. Corin. 2

Sedere humi-
lum est.

Psal. 126

Deut. 32.

Vinū libani.

Effraim om-
nis aduersari-
us ueritatis.

Spiritus Is-
rahel.

COMMENT. RVPER. ABBA. LIB. VI.

Ego exaudiam & dirigam eum, ego ut abietem uirentem, subauditur, dirigam eum. Viare
 cia conscendet ille spiritu alis Iſrahel in cœlestem Hierusalem secundum similitudinem
 abietis uirentis, & recta statura sursum tendentis: ut perueniat ad regem suū Dauid, ad me
 deum & saluatorē suum filiū Dauid. Eo tendentem ego exaudiam & dirigam eū, & hic fru-
 ctus eius: ut scilicet perueniat eo quo tendit: ex me inuentus est, quia uidelicet sine me nihil
 facere potest: & hoc ipse cōfitemus, multum carnali Iſraheli dissimilis est, qui suam iustitiam
 statuere uolens, iustitiæ dei subiectus non est. **L. Quis sapiens, & intelliget ista: intell-**
gens, & sciet hec? Hunc uersiculū ab exordio uoluminis semper præ oculis habuimus,
 & iccirco semper scripturam hanc, tanquā uere cœlestis thesauri clausam uenerātes thesauri
 nihil condignū nos essari posse perspeximus: siue aliquem quicūq; ille sit: nisi cui aperire di-
 gnatus sit sanctus & uerus qui habet clauim Dauid, qui aperit & nemo claudit: claudit &
 nemo aperit. Si em̄ ipse qui scripsit, uel difficile uel impossibile confitetur, intelligere & scire
 re hæc: quid nos facere possumus, qui lippientibus oculis & peccatorū fordisibus obscuratis
 clarissimum iubar solis nō possumus intueri? Veruntamen quæcūq; illa sunt, quæ adhuc
 clausa nos latent: quantulacūq; illa sint, quæ ex inde nos intelligere uel scire potuimus, di-
 camus cū ipso in conclusione id quod uerū est. **L. Quia recte uig domini, & iusti ambula-**
bunt in eis. Præuaricatores uero corruunt in eis. **L. Via domini, de quibus maxime**
in hoc propheta tractatur, illa sunt iudicia domini uere incōprehensibilia, quibus à Iudæis
recessit & ad gentes transfuit. In istis uis iusti ambulant, exempli gratia, Paulus Apostolus
 uas electionis: qui quamuis dolore continuo doleat pro eisdem fratribus suis, nihilominus
 tamen rectas confitetur uias domini, & dicit. **O altitudo diuitiarū sapientiæ & scientiæ dei,**
quæ incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles uia eius. Præuaricatores uero, ma-
 xime Iudæi, corruunt in eis, dum se iustificat, & ueritati resultant, inuidentes gentiū salu-
 ti. Animaduertimus quippe maxime ex hoc propheta (sicut suo iam loco diximus) conuincit
 ci, nō minus illos quæ gentes peccasse, & indignisse gratia dei: quod Apostolus ad Romanos
 scribens, uehementer affirmat dicendo. **Eadē em̄ agis, quæ iudicas.** Deniq; sup hoc septies
 (sicut nos distinximus) in isto cōuincitur propheta, quia uidelicet septies peccata illius
 populi replicans, per singulas uices in gratiam uel aduentū Christi recurrit: cu-
 ius solius omnē hominem, tam Iudæum, quæ Gentilem iustificat. Proinde il-
 lud, quod populo præuaricatori Moses imprecatur, cum dicit. **Tra-**
dat te dominus corruentem ante hostes tuos, per unam uiam
egrediaris contra eos, & per septem fugias. In ista quo-
 quæ, quamuis habili scriptura delectabiliter spectari
 potest, uiri præuaricatores iam dicti, seiplos
 iustificantes, conuincuntur repetitio-
 ne septemplici, atque ita cor-
 ruunt septies.

¶ FINIS LIBRI SEXTI ET VLTIMI
 IN OSEE PROPHETAM.

PROLOGVS RVP IN IOHEL PROPHETAM.

Vi operantur in me (ait sapientia) nō peccabunt, & qui elucidant me, uitam aeternā habebūt. Sapientia q̄ hęc loquitur, Chr̄s est, quē & Aplus p̄dicat dei uirtutē & dei sapientiā: q̄ & alibi protestat. Ego (inquiēs) ex ore altissimi prodiui, primogenita ante omnē creaturā. Hęc sapientiā maxime in prophētis latet, & iccirco elucidari postulat: magnā elucidatibus sese remuneratio nē, id est, uitā aeternā repromittēs. Tantā remuneratiōis spe, studiū nostrū nos exigui sanctorū patrū cōiūgimus studijs, q̄ summopere desudauerūt, tā in prophetiis q̄ in ceteris sanctis scripturis: hoc studētes, ut sapientiā dei Chr̄s, q̄ latebat i illis, possēt agnoscī, & faciē eius expositio clara legētibz insigniter ostēdere, quā sub s̄a grossio uelamine prouidētia sancti spūs indignis occultā eē uoluit. Hancq̄ uit aeternē spem, primā iā & p̄paratoria merces cor roborat atq; lætificat, si fiat nobis qd̄ promisit, dicēs: Et q̄ operant in me, nō peccabūt. Sicut em̄ multā malitiā docuit otiositas, sic ecōtra occupatio bona, & meditatio scripturaz̄: sape cogitatiōes nequā & grādiā, q̄ subintrare poterāt, excludit p̄ctā. Fere de oibus, q̄ scriptitare audemus, uel haētenuz̄ ausi fuimus, hęc apud oēs n̄ra respōsio uera esse f̄t, ut nequa q̄ p̄sumptioni seu uanae temeritati deputēt, q̄ nos postremi hoies, post magna sanctorū patrū opa, in scripturis sapientiā quicq̄ operamur, q̄ uidelicet iccirco taliter exercemur, ut scdm̄ promissiones eius, & in p̄senti nō usq; quaq; peccemus, & in futuro uitā aeternā habeamus. Igitur oculo simplici, id est, intēione fidelis te requirentes, teq; elucidare cupientes, nos aspirando p̄ueni, & adiuuando prosequere sapientia dei, quā in te operantibus, teq; elucidantibus tantā remuneratiōe repromittis: & post Osee secundū Iohel, qui illū in ordine duodecim prophetarū sequitur, reuelata facie nobis annue contemplari. ¶ Finis Prologi.

Ecc̄i. 24

1 Cor. 1.
Ecc̄i. 24

Meditatio in
scripturis.

**RVPERTI ABBATIS
TUITIENSIS IN IOHEL PROPHETAM.
COMMENTARIORVM LIBER PRIMVS.**

Verbum domini quod factū est ad Iohel filiū Phatuel. De eo qd̄ ad prophetas dicitur uel scribitur eē factū uerbū dñi, in initio propheta p̄cedentis, scilicet Osee diximus, scdm̄ patrū sanctorū sniam, fideiq; catholice regulā q̄ uidelicet ad prophetas quidē factū est. i. in tpe uel ex tpe accessit hoc uerbū. Ad deū aut̄ nequa q̄ factū est: neq; ei factura ē, sicut Artiani garrūt, sed in principio erat apud ip̄m. Hoc nāq; uerbū est Chr̄s filius dei, quē & hic Iohel filius Phatuel, tā proprio q̄ paterno noie significat, nō minus q̄ p̄cessor eius Osee filius Beheri. Iohel nāq; ē deus. Phatuel latitudo dei interpretat. Porro de uerbo dñi, de Chr̄o filio dei, iadadū s̄oگو uictrix certamine fides obtinuit, & p̄dicat q̄ est deus. Et q̄ est latitudo dei, nisi dilectio uel charitas dei: Eteim̄ Psalmista cū dixisset: ois cōsummatōis uidi finē, charitatē intelligi uolens: de q̄ & Aplus: Finis (inqt) p̄cepti est charitas: cōtinuo subiūxit, latū mādatū tuū nimis. Huius nimirū latitudis dei Chr̄m eē filiū, aplus idē cōfirmat his uerbis. Qui eripuit nos de p̄tate tenebrarū, & trāstulit in regnū filij dilectiōis suaz̄. Igit & huius tā propriū q̄ paternū uocabulū, hoc innuit, q̄ hi ad q̄s factus ē sermo dei, p̄ grām sunt dñj & filij dilectiōis dei: sicut & ipse unicus dilectiōis filius scriptū eē meminit, dicēs Iudais. Nōne scriptū est in lege uestra: ego dixi dñj estis & filij excelsi oēs: Nō pauca uel pua eē existimāda sunt, ea q̄ dicturus ē, propheta tāti nois, licet sermone breui p̄sertim q̄ sic incipit. **L** Audite hoc senes, & auribus p̄cipite oēs habitatores terre. Si factū est in diebus uestris, aut in diebus patrū uestrorū, sup̄ hoc filijs uestris narrate, & filij uestrū filijs suis, & filij eorū generationi altere. Residū eruce comedit locusta, & residū locustę comedit bruchus, & residū bruchi comedit rubigō. Ergo scimini ebriij, & flete, & ululate oēs qui bibitis uinū in dulcedinē, qm̄ pij ab ore uestro. Hęc & cetera q̄ sequūt s̄e multa & magna sūt, talisq; modus ip̄e dicēdi q̄ enunciātur, imō fortiter auribus n̄ris illidūtur, ut uere nō solū dormiētes ueruetiā p̄ ebrietate absorpti & sepulti reputent, q̄cūq; ad clamores istos tā terrificos nō excitant. Predicit em̄, tā primū q̄ secundū dñi n̄ri Iesu Chr̄i aduentū, diē magnū & horribilē: hoc uehemētē intendēs, ut hoies ad eius aduentū p̄ poenitentia sese p̄parent.

Verbū domini
ni Chr̄s est.

IOHEL.

Psalm. 118.
1. Timo. 1.
Colos. 1.

Iohan. 10.

Uehemēs atq;
nunciandi
modus.

Summa